Gazdasági események

CSOMAFÁY FERENC

A bizalom visszanyerése

Az euró és az ázsiai tőzsdemutatók is erősödtek azt követően, hogy a brüsszeli csúcson megállapodás született az euróválság megoldásáról. Elemzők pozitívumként értékelték, hogy konkrét számokat is hallottak a politikusoktól. Az EU vezetői szerint a megállapodás segít visszanyerni a bizalmat a közös valuta iránt, a görög kormányfő pedig annak örül, hogy országa tiszta lappal indulhat.

Jose Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke közölte, hogy az egyezség érinti Görögország adósságának csökkentését, az európai bankok feltőkésítését, valamint a válság továbbterjedését megakadályozni hivatott védőfal, az úgynevezett Pénzügyi Stabilitási Eszköz (EFSF) kibővítését.

A tanácskozás után Angela Merkel német kancellár azt nyilatkozta, hogy nagyon elégedett a csúcstalálkozó eredményeivel, mert egy átfogó csomagról sikerült megállapodni. Nicolas Sarkozy francia köztársasági elnök szerint sikerült ambiciózus és hiteles választ adni a válságra.

José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke, az ülés után Herman Van Rompuy uniós elnökkel közösen tartott brüsszeli sajtótájékoztatóján azt nyilatkozta, hogy az elhatározott átfogó stratégia segít visszanyerni a bizalmat az euróövezet és a közös valuta iránt.

Jeórjiosz Papandreu görög kormányfő országa életében új korszaknak mondta a mostani megállapodások nyomán körvonalazódott helyzetet. Athén előtt ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy új lendületet vegyen és tiszta lappal induljon – hangoztatta –, az adósság most már tartósan kezelhető lesz.

Euróövezeti Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus

Brüsszelben 2012. január 30-án az európai uniós tagországok állam- és kormányfői jóváhagyták azt a szerződést, mely az állandó euróövezeti Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus létrehozására vonatkozik. A

mechanizmus júliusban kezdi a működését, 500 milliárd eurós hitelezési és garanciakerettel. A korábban fel nem használt uniós forrásokat csoportosítanák át a fiatalok foglalkoztatásának ösztönzésére és a kis- és középvállalatok támogatására – jelentette ki Herman Van Rompuy.

A paktumban kimondják: A tagállamok államháztartásának egyensúlyban kell lennie, vagy többlettel lennie, vagy többlettel kell rendelkeznie. Tartani kell a GDP-arányos 60%-os államháztartási hiányt, ellenkező esetben automatikus korrekciós mechanizmust kell elindítani. Ezt az előírást a nemzeti alkotmányba is bele kell foglalni.

A másik szerződés, amelyről döntés születik: a fiskális unió, amely a tagállamok büdzséje feletti erőteljesebb gyámkodására és a költségvetési politika összehangolására vonatkozik.

Munkanélküliségi ráta az EU tagországaiban

Az Eurostat 2011. novemberi adatai szerint az euróövezetben 10,3%-os a munkanélküliségi ráta, de magas a többi tagországban is. Legalacsonyabb a munkanélküliségi ráta Ausztriában 4%, Luxemburgban és Hollandiában 4,9%, Spanyolországban 22,9%, Görögországban. 18,8%, Magyarországon 10,7%, Romániában 7,3%.

Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap igénybevétele

A globalizáció és a világgazdaságban bekövetkezett változások egyes országokat, illetve a nemzetközi munkaerőpiacot egyaránt érintik. A gazdasági szerkezetváltozás, a tőke nemzetközi vándorlása miatt hátrányos helyzetbe kerül a munkavállalók sokasága. Az EB 2007-ben létrehozta az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapot (EGAA) az elbocsátott alkalmazottak támogatására. Az Alap által előírt intézkedések célja, hogy segítsenek a munkát keresőnek munkahelyet megőrizni vagy találni. Ilyen helyzet keletkezik akkor is, amikor egy vállalat egy harmadik országba helyezi át tevékenységét. Ez az Alap különbözik a Strukturális Alaptól, mely hosszú távú tevékenységeket támogat.

Daniel Don, a Kolozs Megyei Munkaközvetítő Hivatal igazgatója elmondta: a Nokia gyár volt alkalmazottai 100, illetve 200 euró értékű pénzjuttatást kapnak az EGAA- ból, hogy segítsék a munkahelykeresésben. Az

interjúpótlék segíti a munkakeresőket, hogy sikeresebben szerepeljenek: a kapott összeget ruhavásárlásra, külsejük rendbetételére lehet használni.

A Nokia 1400 volt alkalmazottja iratkozott be a szakmai továbbképzési projektbe. Ha az illető munkakereső több interjúra jelentkezik, akkor kétszer kap ilyen jellegű pótlékot. Természetesen a kiadásokat számlával kell igazolni.

A Nokia vezetőségével való tárgyalás eredményeként az elbocsátott alkalmazottak bizonyos értékű anyagi támogatást kapnak a szakmai tovább- vagy átképzés, az újraelhelyezkedés támogatására.

A 2012. évi Kolozs megyei büdzsé

A 2012-es évi Kolozs megyei költségvetés 627 990,41 millió lej, több, mint a 2011. évi büdzsé. A Kolozs Megyei Tanács 204,4 millió lejjel rendelkezik, melyet fejlesztésre fog felhasználni. (Az előző évben ez az összeg 189,5 millió lej volt.) Elsősorban a Megyei Sürgősségi Kórház felépítésére, a kolozsvári nemzetközi repülőtér kifutópályájának 2100 méteres bővítésére használ. Az egészségügyre fordított kiadások: 710 000 millió lej. (2011-ben ez 2 millió lej volt.) A költségvetésnek az oktatásra fordított része: 39 millió lej. A szállításra vonatkozó rész: 49,9 millió lej.

Az egy főre jutó külföldi adósság

Az EU-tagországok közül Romániában a legkisebb az egy lakosra jutó külföldi adósság – tudtuk meg a Mediafax közléséből. Az egy lakosra jutó külföldi adósság Romániában 4570 euró/lakos, ezzel szemben Bulgáriában 4810 euró/lakos, Lengyelországban 7002 euró/lakos.

2011 novemberében Románia külföldi adóssága 97,9 milliárd euró, Bulgária esetében 36,12 milliárd euró, Magyarország esetében pedig 159,6 milliárd euró.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben

160 évvel ezelőtt, 1859. november 23–26. között tartotta gróf Mikó Imre vezetésével alakuló közgyűlését az Erdélyi Múzeum-Egyesület. Célja az Erdélyben élő tudományművelőket és tudománypártolókat ösz-

szefogó civil szervezet megteremtése, mely az itteni tájak gondolkodóit istápolná.

Az EME szervezésében 2011. november 25–26-án a Magyar Tudomány Napja Erdélyben címmel megnyitották a 10. Fórumot a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében *Az erdélyi magyar tudomány a rendszerváltás után* címmel.

A rendezvény fővédnöke Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Kocsis Károly, az MTA levelező tagja a 183 éves MTA nevében üdvözölte az EME-t. Amint mondta: „a belhoni magyar tudományosság üdvözli a külhoni tudományosságot".

Vincze Mária „Gondolatok az erdélyi magyar közgazdasági és társadalomtudományi kutatások jelenéről és jövőjéről" című előadásában rendkívül érzékletesen szemléltette a közgazdasági kutatásban bekövetkezett változásokat az utóbbi három évtizedben: 1990 előtt a központosított gazdaságpolitikáról írtak, rendszerellenes cikkek nem jelenhettek meg. Védekezési mechanizmusként egyes kutatók a módszertani kutatásokra helyezték a hangsúlyt. 1990 után arról a komoly szellemi támogatásról beszélt, melyet a magyarországi egyetemi oktatók itteni előadásaik révén biztosítottak. Ilyen szempontból nagy szerepet játszott dr. Chikán Attila rektor professzor, aki a piacgazdaság mechanizmusáról oktatta az erdélyi közgazdászokat. Ezen kívül szakkönyveket küldtek, magyarországi képzésekre hívták meg a közgazdászokat, mindezek pedig lehetővé tették a nyitást a gazdasági kutatásban, amely a nemzetközi kutatásba történő bekapcsolódást is jelentette.

Az újonnan megjelent magyar intézmények kedvező keretet biztosítanak a fiatal kutatók számára, az együttműködésre. Nagy szükség van a kutatási hálózat kiszélesítése, az eredmények közvéleményt alakító közlése.

A XXI. században változás történt a kutatás módszereiben. Jobban előtérbe kerülnek a számítógépes szimulációk alkalmazásai, melyek segítségével megpróbálják megérteni a látottakat, megalkotni azt a modellt, melyet érdemes követni. Az adatbázis elérhetősége jelentősen növelheti a kutatási eredményeket.

A konferencia munkálatai hét szakosztályban folytatódtak. 2011.

december 9-én „A közgazdasági és jogtudományi kutatások helyzete az erdélyi magyar nyelvű oktatási központokban a rendszerváltás után" címmel tartották meg értekezésüket a közgazdász és jogi szakma képviselői. A BBTE, a Sapientia EMTE kolozsvári és csíkszeredai kara, a Partiumi Keresztény Egyetem közgazdasági kara kutatási eredményeikről, sajátos problémáikról, valamint a jövőbeli terveikről értekeztek. A cél egymás kutatási eredményeinek megismerése és szorosabb tudományos együttműködési kapcsolat kiépítése – mondta Vincze Mária professzor asszony.

A konferencián Csaba László professzor, az MTA tagja, „Az Európai Unió válsága és az európai tanulmányok helyzete" címmel értekezett.

Fenntartható gazdasági terv kidolgozása Verespatak számára

Kétnapos nemzetközi konferenciát tartottak *Verespatak a világtörténelemben* (Roşia Montana în istoria universală) címmel 2011. november 11–12-én a BBTE Aula Magna termében. Mindennél beszédesebb a rendezőbizottságot felsorolni: Andrei Marga, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektora, Ionel Haiduc akadémikus, a Román Akadémia elnöke, Emil Burzo, a Román Akadémia Kolozsvári fiókjának elnöke, Pompei Cocean, a BBTE rektorhelyettese, Sergiu Nistor, az ICOMOS Románia elnöke, Dan Bălteanu akadémikus, a Bukaresti Geográfiai Intézet igazgatója. Mihai Goţiu újságíró, a BBTE Politika, Közigazgatási és Kommunikációtudományi kar tanára, Vasile Boari egyetemi tanár, a „Mentsétek meg Verespatakot" kampány szervezője, a BBTE Földrajz Karának részéről pedig Nicolae Boţan egyetemi oktató, Roxana Gâz egyetemi oktató, Luminiţa Dejeu, a BBTE Földrajz Karának tanára, Nicoleta David egyetemi oktató, továbbá dr. Ştefan Bilaşco, a Román Akadémia kolozsvári fiókjának tagja, illetve Dr. Raul Mureşan, a romániai Tudomány és Technológiai Intézet részéről.

A konferencia zárónyilatkozattal zárult, amelyet a BBTE rektora, Andrei Marga, a Román Akadémia elnöke, Ionel Haiduc akadémikus, és Sergiu Nistor egyetemi tanár, az ICOMOS Románia elnöke írtak alá. A zárónyilatkozat, 16 pontba foglalva, az alábbi következtetéseket fogalmazta meg:

Verespatak sajátos természeti potenciállal rendelkezik. A Nyugati Havasok „arany négyszöge", mely arany-, ezüst-, réz-, tellúr-, wolframbányái révén jelentős gazdasági erőt képviselnek. Ezen kívül Verespatak kulturális öröksége és vagyona nemzetközi érték, melynek ez a gazdasági tevékenység a megsemmisítését eredményezi. Olyan történelmi, régészeti, kulturális értékek megsemmisítése valósul meg, melyek egyben a román nép eredetét igazoló forrásokat is jelentik. A Gold Corporation verespataki projektjének megvalósítása több évszázados veszélyt jelent a környezetre. A felszíni bányászat következményeinek kezelését a román államnak kell végeznie, mely időzített ökológiai bombát jelent.

Verespatak projektje ellentmond az európai területi fejlesztési terveknek, melyek komoly károkat okoznak a lakosságnak, akik kénytelenek elhagyni a ciánnal és nehézfémekkel szennyezett területeket. Mivel a környezetszennyeződés hatása kiterjed, ezért a turizmus fejlesztése semmissé válhat. Kérdés, hogy a jelenlegi projekt a vidék számára fenntartható gazdasági stratégiát jelent-e? Ezzel kapcsolatban javasolják, hogy egy alternatív tervet dolgozzanak ki, melyben a mezőgazdaság, a fakitermelés és a bányászat megfelelő helyet kap.

A konferencia résztvevői megfelelő érvekkel támasztották alá ezt az igényt, mely szerint kérik Verespataknak az UNESCO által védett területté való nyilvánítását, így a Világ Örökség részeként való tekintését.

A végső következtetés az, hogy a mostani projektet helyettesíteni kell: olyan területrendezési tervet, gazdasági fejlesztési stratégiát kellene alkalmazni, amely hosszú távon emberbarát legyen.

A Tourage projekt

A Területi Együttműködési Program Ellenőrző Bizottsága InterReg IV C nyertesnek nyilvánította a vidéki turizmus megélénkítésére vonatkozó Tourage projektet, melynek egyik partnere az Észak-Nyugati Fejlesztési Ügynökség. A projekt 2012-ben kezdődik és 36 hónapot tart. 12 intézet partnerségi kapcsolatát jelenti (Magyarország, Görögország, Szlovákia, Bulgária és Spanyolország regionális ügynökség). A programfelelős a finnországi Észak-Karélia Regionális Fejlesztési Tanács. A projekt összértéke 1 852 625 euró. Az Észak- Nyugati Fejlesztési Ügynökség

büdzséje: 105 921 euró, saját alapból társfinanszírozásra 2118 eurót használnak.

Segítség az EU-s pénzalapok lehívására

Romániának a Világbankkal és az Európai Fejlesztési Alappal aláírt memorándumából kiderül, hogy a két nemzetközi pénzintézet Románia számára tanácsadást biztosít az EU-s alapok lehívására vonatkozólag. 2013-ig az ország rendelkezésére 20 milliárd euró áll, melyet fejlesztési program megvalósítására használhat fel, azonban 2011 szeptemberéig az összegnek csak 4%-át hívták le.

Minimálbér Romániában

A 2011. december 27-én közölt kormányhatározat értelmében 2012-ben Romániában a minimálbér 700 lej lesz, a havi átlag 166,333 munkaóráért, mely 4,47%-kal nagyobb, mint az előző évben. Az EU-ban a minimálbérek nagy skálán mozognak. 2011 februárjában a minimálbér Bulgáriában 123 euró, Luxemburgban 1758 euró volt. Dániában, Svédországban, Olaszországban, Finnországban a minimálbért a kollektív munkaszerződésbe rögzítik. Franciaországban 1365 euró, Görögországban 863 euró, Spanyolországban 748 euró, Magyarországon 281 euró volt a minimálbér a 2011. év első negyedében.

Megszorító intézkedések Görögországban

Görögország valószínűleg kénytelen lesz csökkenteni a minimálbért, és a magánszektorban megszüntetni az ünnepekre adott kedvezményeket a kialakult gazdasági nehézségek következtében – mondta a Görögországért felelős IMF biztos. Ugyanis az országnak csökkentenie kell a költségvetési hiányt, ugyanakkor pedig felgyorsítani a strukturális reformokat.